

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Controversiæ Recentiores. De auctoritate Pontificis & Conciliorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

Si autem admittas donum Miraculorum esse certum signum vere Ecclesie; jam clarum est Ecclesiam Romanam esse veram, in qua sola, etiam hoc ævo, miracula præcis familia reperiuntur.

Dilem. X.

XXXVIII. Quæro, ex moderno Sectario; An agnoscat antiquos hæresiarchas, verbi gratia, Arium esse verè hæreticum & ritè condemnatum, an verò id neget. Si negat Arium verè esse hæreticum, jam condemnat primævam Ecclesiam quæ Arium ut hæreticum proscripsit. Si verò agnoscat Arium verè esse hæreticum, idem de Luthero, & moderno quovis Sectario, admittere debet. Uterque enim eodem modo ab universa Ecclesia Romana damnatus & separatus fuit; & ideo toto orbe pro hæreticis habiti. Nam sicut hoc tempore dicit Lutherus Ecclesiam Romanam errare, ita in primis sæculis idem asseruit Arius, & tamen apud omnes est hæreticus. Sicut Lutherus citat pro se Scripturas, ita multo magis urgentes pro suo errore citavit Arius, ut probaret Filium in divinis esse Patre minorem: Pater major me est. *Joan. 14.* Et ubi Scripturæ dicunt Patrem & Filium unum esse, Arius explicat de metaphorica & morali unitate voluntatis. Denique quidquid pro se prætendit Lutherus eodem jure pro se dicit, aut olim dixit Arius. Ergo necesse est (Lutherane &c.) ut vel Arium hæreticum esse neges, vel te hæreticum admittas.

CONTROVERSIE
RECENTIORES
DE AUTHORITATE
PONTIFICIS ET CONCILIORUM.

Quoniam Authoritas Ecclesie docentis, quam supra stabilivimus, exire solet in actum per definitiones Pontificum, aut Conciliorum, necessarium est difficultates modernas que de his moveri solent latius explanare, ut curatores animarum in quavis particulari questione sanam Ecclesie doctrinam discernere, ac tueri valeant.

QUÆSTIO I.

An authoritas Concilii generalis sit supra authoritatem Pontificis?

Affirmativam partem sustinuerunt aliqui Doctores Catholici, qui licet contra hæreticos agnoscant, Pontificem esse supremum in terris Caput universæ Ecclesie, id tamen intelligunt de Ecclesia ut est singillatim ac sparsim sumpta, non verò ut collecta, & in unum Corpus legitime congregata. Ita docuit Gerson lib. de potestate Papæ; Almainus de author. Ecclesie, Tostatus defensorii *part. 2. cap. 72.* & aliqui ex Sorbonicis, contra quos.

Dicendum est, Pontifici competere authoritatem Concilio generali majorem. Est hæc communis Theologorum doctrina, quam plures dicunt fidei proximam, & oppositam sententiam erroneam appellant, ac fuscè eam oppugnant, cum Bellarmino de Concilio *lib. 2. cap. 15.* Cajetano, aliisque.

III. clarius hoc breviusque probetur, assumo id primò, quòd adversarii ultro concedunt. Pontifex Romanus est Caput, ac Pastor universalis singularum Ecclesiarum ut sunt sparstæ ac sejunctæ; Ergo est etiam Caput ac Pastor omnium Ecclesiarum ut sunt in unum conjunctæ ac congregatæ in Concilio generali. Patet consequentia, quia per collectionem in unum gregem, sive in Corpus Concilii, Ecclesie particulares non desinunt esse oves Christi, quas discretè ac sine exceptione Christus ipse suo in terris Vicario subiecit, dum dixit Petro: *Pasce oves meas: Confirma fratres tuos.* Non enim desinunt esse oves, aut degenerant à natura suarum per mutuum conjunctionem inter se, & cum suo Capite in Concilio generali.

Ex quo ulterius patet, Concilio nullam immediate à Christo collatam esse authoritatem, sed illam quam habet potestatem à Pontifice derivare, cum Christus nulli præter Petrum reperitur gubernandæ Ecclesie authoritatem concessisse.

II. Probatum secundò hæc doctrina, ex ipsa Conciliorum Generalium solemnè ac legitima declaratione, quæ summi Pastoris authoritatem Concilio majorem agnoscunt. Atque imprimis Concilium Florentinum, ex Patribus tam Græcis, quam Latinis conflatum, summo consensu sic decernit P. II. Collat. 22. *Definimus Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem successorem esse B. Petri Verticis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, ET TOTIVS ECCLESIE CAPUT, & omnium Christianorum Patrem, ac DOCTOREM existere, & in universum orbem tenere primatum, & in B. Petro pascenti, regendi & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro Jesu Christo plenam potestatem traditam esse.* En Decretum legitimi Concilii, & à Pontifice confirmati, declarat Christi Vicarium totius Ecclesie Caput: & in universum orbem tenere Primatum: Pars autem orbis est Ecclesia in Concilio congregata: non poterit ergo Pontificis authoritati se subducere, nisi forte ultra universum orbem ad spatia ignota se recipiat.

Accedit altera definitio generalis Concilii Lateranensis ultimi, sub Leone X. sess. II. ubi postquam declaratum est decreta Concilii Basileensis contra Pontificis authoritatem nullius esse roboris, ita subjungitur: *Solum Romanum Pontificem pro tempore existentem tanquam AUTHORITY TEM SUPRA OMNIA CONCILIA HABENTEM, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum plenam jus ac potestatem habere, nedum ex sacra Scriptura testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum, sacrorumque Canonum decretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessione manifestè constat.* Facit horum Conciliorum in propria causa tam luculenta confessio, ut supervacaneum putem prolixiora eam in remargumenta coarcescere, quibus facile est tractatus integros implere.

III. Opponunt aliqui primò, Decreta Concilii Constantiensis *Sess. 4.* & Conc. Basileensis *Sess. 2.* quæ videntur Concilio generali asserere authoritatem Pontificis majorem.

Respondeo, Concilia ista quoad hoc confirmata non fuisse, ideoque in hoc nullum robur obtinere, ut constat ex Bulla Leonis X. in Concilio generali Lateranensi, in qua declaratur, utrumque Concilium

in hoc negotio errasse, ipsumque Concilium Basileense Conciliabulum appellatur, quod fufius ostendit hic Bellarminus, ac Turcremata qui tunc vixit, aliique.

Oppones secundò, In primo Concilio ab Apostolis Hierosolymis celebrato, non Petrus, sed totum Concilium dixit; *Visum est Spiritui Sancto, & nobis &c.* Et decreta istius Concilii autoritate Ecclesie propria, non Petri nomine, ad fideles Antiochiam transmissa fuere.

Respondeo, hæc quidem gesta fuisse autoritate totius Concilii, sed non excluso Petro ejus Capite, à quo decreta illa vim & robur accipere, sicut dum modò decreta Concilii Tridentini proponuntur fidelibus nomine Concilii, id omnes intelligunt de Concilio prout in eo Pontifex includitur.

Oppones tertio Matthæi 18. Christus dixit ipsi Petro. Si peccaverit in te frater tuus, dic Ecclesie. Ergo ipsa Ecclesia in Concilio congregata, potestatem judicandi à Christo accepit.

Respondeo, præceptum illud non intelligendum de Ecclesia in universali Concilio congregata, aliàs enim impleri non posset trecentis annis post Christum quo tempore nullum in Ecclesia fuit Concilium generale. Per Ecclesiam igitur Christus hic aliud non designat, quam quemlibet Superiorem, aut Congregationem, quæ in Ecclesia legitimum judicium exerceat; rectè enim dicitur fieri ab Ecclesia, quod fit à persona publicam in ea habente potestatem.

IV. Postremò, hic extorquendum est telum quibusdam qui hoc tempore in Partibus hæreticorum se vocant Missionarios Apostolicos, nec dubitant tamen, ut evehant potestatem Principum secularium, Apostolicæ sedis autoritatem infra Concilium deprimeret: ac confidenter asserere, hanc esse Ecclesie Gallicæ certam & indubitam doctrinam.

Verùm in hoc produnt crassam Gallicarum ignorantiam, dum suam, & paucorum labem, omnibus Gallie Theologis affricare nituntur. Testatur id celebris scholæ Sorbonicæ Doctor Andreas Duvalius agens de ea sententia quæ asserit Pontificem esse supra Concilium generale, Tract. de Rom. Pont. potestate P. 4. q. 7. *Totus* (inquit) *orbis, exceptis pauculis Doctoribus, eam* (sententiam) *amplectitur; & rationibus validissimis, cum ex Scriptura, Concilio, & Patribus, tum ex principis Theologia petitis confirmatur.* Atque ita Doctor luculenter ostendit in Anteloquio §. quo pacto. Concilium Basileense, in hoc puncto Pontificiæ autoritati inimicum, ab universa Ecclesia explosum semper rejectumque fuisse, nec aliam in hoc esse fidem Gallie, quam universalis Ecclesie.

Hujus rei præclarum præbuere argumentum Episcopi Gallie, & Doctores Sorbonæ, quando Pariliis anno 1611. Prodiit libellus Anonymus de Ecclesiastica & Politica potestate, qui cum in hac questione videretur Pontificiæ autoritati adversari, Cardinalis Perronius, unâ cum Episcopis Provincia Senonensis, & postea Aquensis Provinciae Antistites, gravi censura libellum notarunt, ac suo decreto condemnarunt. Quorum sententiam ipse Author libelli postea amplexus est, suumque errorem debite retraxit.

Designat ergo talium Missionariorum inanis illa cre-

R. P. Arsdæ. Tom. I.

dulitas, qui ut inter heterodoxos cupiditatibus suis aliquando vellicentur, nimis facile ad tales persuasiones animum convertunt.

QUÆSTIO II.

An Pontificis definitiones sint infallibiles absque assensu Concilii generalis.

I. Respondeo, & dico, Pontificem Romanum infallibilem habere autoritatem in definiendis rebus fidei pro universa Ecclesia, etiam absque Concilio generali. Hæc doctrina communis est passim inter Theologos: Contra Gersonem, & Almainum in lib. de potestate Ecclesie, Alphonsum de Castro, & Toftatum defensorii p. 2. cap. 30. Adrianum VI. antequam esset Pontifex, quæst. ult. de Confirmatione, & quodlib. 2. q. 1. cum quibus sensisse videtur Bajus, uti patet ex ejus Epist. ad Doct. Gravium data an. 1572. & aliqui Sorbonici, qui tamen non negant definitioni Pontificis etfi fallibili obtemperandum esse. Sed istorum sententia ab aliis Theologis variâ censurâ notatur, adeò ut Bellarminus hanc etiam dicat erroneam, & hæresi proximam, & plures recentiores absolute hæreticam.

Probatur hæc doctrina primò, illis argumentis quibus supra ostendi Pontificem esse supra Concilium, & nulli omnino à Christo, præterquam Petro, immediate collatam esse autoritatem infallibilem regendi, & docendi universam Ecclesiam, dum soli Petro cum successoribus determinatè, & in singulari dixit Luc. 22. *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua, & Tu aliquando conversus confirma Fratres tuos.* Et Joan. 21. *Petre amas me? Pæce oves meas.* Et Matth. 16. *Tu es Petrus & supra hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.*

II. Sed ne quis ulterius dicat, soli quidem Petro & successoribus collatam fuisse potestatem immediatam docendi universam Ecclesiam; potuisse tamen Christum requirere assensum Concilii generalis, tanquam conditionem sine qua Spiritus Sanctus Pontificis definitioni non assisteret.

Contrarium evincunt verba Christi superius allata, quæ cum sint absoluta, non patiuntur ullam hujusmodi conditionem opponi: præsertim cum illa gratiam ac Privilegium contineant, quod nunquam ultra Principis verba restringendum judicatur. Et verò parum Ecclesie usibus consentanea fuisset in Pontifice hæc docendi, & definiendi autoritas, si non esset ab erroris periculo libera absq; Concilio generali, quod nunquâ sine ingenti labore ac molimine, imò aliquando, obstantibus Principu dissidiis ex toto orbe Christiano nullo modo cogi potest. Hunc igitur Ecclesie universæ Cætum requirere ad decidendum quamlibet fidei controversiam, ne quidem prudentiæ est humana, multò minus providentiæ divinæ.

Sed age, si lubeat Ecclesiam universam tot itineribus toties fatigare. Demus jam grandævos illos Concilii Patres per mille viarum discrimina ab extremis oris in unum cætum, locumque cum suo Capite convenisse. Proponitur congregatis nova quæpiam fidei controversia, iur in suffragia. Sed ecce, ut sæpè factum, aliud sentiunt Patres, aliud Pontifex. Cujus hic sententiæ standum erit? Non solius Concilii, cum fatearis hujus assensum tantum requiri per modum conditionis, ut Pontificis definitio sit infallibilis.

Arsdæ
kin

Theo-
logia

P. IV

28

P. 200

P. 200

P. 200

Neque admittas standum esse sententiae definitivae solum Pontificis. Quid ergo Ecclesiae in hoc Concilio consilii erit? Si tuae innitatur sententiae, re infecta iter remetiendum, & de controversiis fidei decidendis desperandum erit.

III. At ne id unquam eventurum formidemus: Probarur secundò nostra assertio, ex testimonio Conciliorum generalium, quae in Pontifice res fidei per se definitivam hanc auctoritatem erroris expertem ultro agnoscunt. Illam in Leone I. iubens admittit Synodus Calcedonensis IV. Nam priusquam Synodus illa Calcedone congregata fuisset, Leo Pontifex damnaverat Eutichetem Epistolâ Flaviano Constantinopolitano inscriptâ, quae verius encyclica sive universalis fuit. Haec cum Concilio lecta esset actione 2. Patres acclamant; *Anathema qui ita non credit, Petrus per Leonem locutus est.* Hanc itaque Leonis Epistolam ac sententiam definitivam, tanquam certissimam fidei regulam acceperunt, eique Actione quartâ in Concilio subscripserunt. Quinimo postquam aliqui Episcopi Aegyptii, qui prius in reprobando Eutichete regeverlati fuerunt, tandem dixissent, *Anathema Euticheti, & credentibus ei*, nondum acquiescere Patres, sed iudicantes rem ex sola Pontificis sententia decernendam, denuò inclarant, *Subscribant Epistola Leonis, qui non ei subscribit hereticus est.* Ulque aded, ex sola Pontificis immobili sententiâ, iam iudicatum esse pronuntiarunt, ita ut quemlibet ei obstitentem pro haeretico haberent. Denique tota Synodus communibus votis Actione 16. à Leone postulavit, ut suâ confirmatione decretis Concilii firmum robur adiceret: satis in hoc aperte professâ, inconcussam Decretorum firmitatem à sola Pontificis auctoritate dependere.

IV. Neque alia ceterorum Conciliorum mens & sententia fuit: patuit ea in Constantinopolitano II. Actione 4. erga Pontificem Agapetum in causa Anthimi: nec minus in Synodo VI. actione 18. erga Agathonem, de cuius ibi litteris tota Synodus ait, *Quos, ut à summo Apostolorum vertice divinitus conscriptus agnoscimus.* Nec in Synodo VIII. erga Adrianum II. ac Nicolaum I. ubi actione 5. de sententia Photii sic denunciatur: *Neque nos sanè novam de illo iudicii sententiam ferimus, sed iam olim à Sanctissimo Papa Nicolao, & successore illius Adriano pronuntiatam, quam nequaquam possumus immutare.* Si Synodus Pontificis sententiam immutare non potuit, ergo agnoscit eam immutabilis esse veritatis. Sed ne in proferendis aliorum Conciliorum monumentis sim prolixior, tantum adjungo brevem Concil. Trident. confessionem de Baptismo Sess. 7. can. 3. *Ecclesia Romana autem non nisi ratione Pontificis est Magistra ceterarum.* Quid verò aliud hoc est, quam soli Pontifici competere infallibile in docenda Ecclesia magisterium.

At, inquit, quaedam Pontificum definitiones inter se pugnare videntur. Repono breviter, non pauciores in Conciliis, imò in Sacris litteris antilogias in speciem apparere: an ideo his, aut illis sua concidit auctoritas? solvit illas facile Bellar. & Amicus tom. 4. disp. 7. sect. 2.

V. Postremò; vim habet insuperabilem constans Ecclesiae toto orbe diffuse consensus in acceptandis omni aëvo Pontificum decretis, quibus graviore quaedam haereses profligatae fuerunt, etsi ea nullius fuerint generalis Concilii assensu corroborata. Constat enim primò, iam inde à tempore Apostolorum, nullum in Ecclesia coactum fuisse Concilium generale usque

ad Nicenum I. sub Sylvestro Papa, quartò demum post Christum saeculo: & tamen primi Pontifices ante Sylvestrum, contra emergentes haereses plurimas fidei, morumque controversias irrefragabili auctoritate definirunt. Damnarunt enim illi, & haereticos declararunt Cataphrygas, Montanistas, Marcionistas, Novatianos, ac Sabellianos, eosque ab Ecclesiae corpore separarunt.

Post tempora Concilii Niceni, quis ignorat quam graves in Ecclesia haereses fuscitarunt Pelagiani, Semipelagiani, Priscillianista, Berengarius, Petrus Oxoniensis, alique, quorum errores soli Pontifices absque Concilio generali proscripserunt, atque horum decreta omnes toto orbe fideles inviolabili fide sibi suscipienda esse non dubitarunt. Ac in Pelagiana quidem haeresi profliganda suum, sui que aevi sensum ac sententiam aperte depromit Gelasius Papa *Epistola 4.* Quid, inquit, tendimus ultra definita majorum? aut cur nobis non sufficiunt? an forte nescitis hanc haeresim de qua loquimur, ab Apostolica dudum sede per beatae memoriae Innocentium, ac deinde Zozimum, Bonifacium, Celestinum, Sixtum, continuus ac incessabilibus sententiis fuisse prostratam.

His superiori saeculo successere Leonis X. decreta contra Lutheri errores sancita, & ante coactum Tridentinum magno omnium, præterquam Lutheranorum, consensu recepta. Subierunt & nostro aëvo, contra Janseii dogmata, Urbani VIII. aliorumque Pontificum Innocentii X. & Alexandri VII. nota satis orbi Christiano Diplomata, de quibus tamen cogimur, si boni Ecclesiae filii esse velimus, ut Gelasius, pronuntiare: Quid tendimus ultra definita Majorum? aut cur nobis non sufficiunt? an forte nescitis hanc haeresim (de qua loquimur) ab Apostolica dudum sede per beatae memoriae *Urbanum* ac deinde *Innocentium & Alexandrum* continuus ac incessabilibus sententiis fuisse prostratam. Hec illius primævi & aurei saeculi, aurea vox, & doctrina fuit: nescio quid ferreum, ac priscis incognitum subinde minatur nostra aetas, quoties contra supremi Pastoris vocem obdurefcit. Desicere non potuit in Romanis Pontificibus pristina illa, & à Deo promissa in docendo auctoritas, an ergo defecit in obluantibus primæva observantia?

VI. Admittunt igitur more majorum passim Doctores Catholici, Pontificis etiam absque Concilio auctoritatem erroris expertem, supra assertam: & hanc extendunt ad decisionem indubitam omnium controversiarum, in quibus è Cathedra alterutram partem pro universa Ecclesia definit.

Emerferunt tamen recentiores quidam Theologi, qui huic amplitudini Pontificiae potestatis novos limites apponere moluntur. Quamvis enim admittant Pontificem in definienda Juris quaestione errare non posse, volunt tamen in Quaestione facti, etiam quando Ecclesiam universam è Cathedra docet, errori obnoxium esse. Et ut securi sint ne ab hac doctrina validiori freno cohibeantur, negant etiam Concilio generali auctoritatem indubitam in *Facti* quaestiones concedendam. Hinc si quando de alicujus Personæ erroribus, de sensu Libri, de mente Autoris, & alius hujusmodi, controversia nova oboritur, ut sententiam sibi metuendam declinent, liberè pandunt ad *Facti* quaestiones effugium, hoc se clypeo contra Pontificum ac Conciliorum decreta, & anathemata tuos arbitrantur.

VII. Sed

VII. Sed levius ferendum foret, si hujus doctrinæ lucis tantum, quibus nata est, finibus contineretur. Latè nimium illa serpit, dum transit oceanum, & ad Apostolicos quoque Missionarios penetravit, quorum aliqui suis etiam Scriptis hoc contagiosum virus insperferunt. Nec dubitarunt, in alio genere causæ ac controversiæ, contra Pontificum decreta ac censure, hanc Facti quæstionem obtendere; & ipsos etiam Sectarios, hoc prætextu, Pontificiæ potestati in multis subducere. Ne igitur alii hoc nixi medio apud ignaros aditum sibi ulteriores aperiant, hic brevis hujus controversiæ expositio illis opportunè obicitur.

QUÆSTIO TERTIA.

An Pontificis in definiendo auctoritas infallibilis extendat se ad omnes tam juris, quam Facti quæstiones?

RESPONDEO & dico, Nullum errorem cadere posse in doctrinam quam Pontifex auctoritate summâ definit, & proponit universæ Ecclesiæ, sive illa Juris, sive Facti quæstionem contineat.

Nolo probare hanc assertionem argumentis prolixioribus. Ex unico principio jam stabilito rem hanc dilucidè breviterque conficiam.

Certum est fide divinâ omnibus Catholicis, Ecclesiam universam, cujus caput est Romanus Pontifex, non posse in credendo errare; quod supra contra Sectarios firmavi. Atqui si definitio Pontificis in doctrina Facti esset obnoxia errori, in eundem errorem trahe-retur universæ Ecclesiæ. Ergo in proponenda Ecclesiæ hujusmodi doctrinâ non potest Pontifex errare.

Minor probatur. Quia de facto Pontifex summâ potestate aliquid definiens in quæstione facti, distinctè, & sub anathemate mandat id credi & recipi ab universâ Ecclesiâ, eo tenore quo procedit in quæstione juris; & tota Ecclesiâ tenetur ejus mandato obtemperare. Ergo si Pontifex in definiendo Facti quæstione esset fallibilis, absolute posset, imo deberet universâ Ecclesiâ in eundem errorem induci.

En quo pertingat noxius error! qui dum in Facti quæstione Pontificis auctoritatem convellit, eadem ruinâ involvit universam Ecclesiam, ipsam columnam, & firmamentum veritatis.

II. Hanc verò in Pontifice circa Facti quæstiones inviolabilem potestatem ab Ecclesiâ agnitam semper, receptamque fuisse, ex suis ipsâ monumentis testabitur, ex quibus sufficit pauca, eaque recentiora proferre.

Sunt hæc Facti quæstiones: An cum corpore Christi remaneat panis substantia in Sacramento Eucharistiæ: An Christus aquam vino miscuerit in ultima cena: An per Baptisimum & Confirmationem imprimatur character Sacramentalis: An Ecclesiâ antiquissimis temporibus usâ fuerit Indulgentiis: An Deipara semper Virgo permanserit: An eadem per totam vitam ex speciali privilegio vitaverit omnia peccata etiam venialia &c. Has verò quæstiones Leo X. Pontifex per suam Bullam contra modernos Hæreticos resolvit, ac definivit, suamque definitionem universæ Ecclesiæ sub anathemate credendam proposuit, idemque postea in Concilio Tridentino præstitum fuit. Contra hanc Pontificis definitionem nemo orthodoxus accepit, nemo ad Facti latebras confugit, nemo in his quæstionibus sine erroris periculo deciden-

dis, præter Sectarios, summi Pastoris auctoritatem in dubium revocavit.

III. Hanc igitur semitam in aliis Facti controversiis teneat necesse est, qui non cupit novo exemplo à præcis Patrum vestigiis, & veritate deviare: quod ni faciat nullum fidei controversiis, nec in Romana quidem Ecclesiâ, exitum inveniet. Faciamus enim, insurgente novâ adversariorum oppugnatione, Pontificem aut Ecclesiam pro fidelium pace aliquid definire, exempli gratia, Deiparam nunquam actu peccasse: nunquâ contraxisse maculam originalem: Lutherum non fuisse à Deo missum. Quam facile foret omnem hujus definitionis vim evertere, opponendo, hic involvi quæstionem Facti, hanc non esse materiam fidei, Pontificem in his summâ auctoritate decidendis potestatis suæ limites excessisse. Sæpe enim, an quæstio aliqua factum involvat, à sola nominis lite dependet. Quisquis igitur non inanes lites, sed potius expeditam fidei semitam inquirat, huic Regulæ insisteret necesse est: Pontifex aliquid definivit, & Ecclesiæ credendum proposuit; ergo id potuit definire. Parum enim utilis foret Spiritus veritatis in Ecclesiâ perpetuò mansurus, si permitteret Christi Vicarium suo nomine, & summâ auctoritate aliquid universæ Ecclesiæ proponere, quod per suam assistentiam ab erroris periculo non vindicaret.

IV. Neque huic doctrinæ adversatur Bellarminus Lib. 4. de Pont. c. 2. aut Doctores alii qui tradunt Pontificem, etiam ut Pontificem, & cum Concilio generali errare posse in controversiis facti particularibus, quæ ex informatione testimoniisque hominum præcipuè dependent. Non enim admittunt illi quod Pontifex summâ potestate pro universâ Ecclesiâ aliquid definiens possit esse obnoxius errori: sed tantum docent, Pontificem etiam ut Pontificem, per modum judicis privati, errare posse in controversiis facti particularibus, uti dum aliquem excommunicat, suspendit, damnat, aut absolvit, potest fieri ut innocentem damnet, aut nocentem absolvat: quia in hujusmodi judicio non exercet officium Pastoris universalis, neque in his, si erret, tota Ecclesiâ in errorem inducitur, quia veritas talis sententiæ non proponitur definitivè tanquam ab universâ Ecclesiâ sub præcepto recipienda. Dicitur tamen actus illos exercere, tanquam Pontifex quia robur suum habent à Pontificia potestate, à cujus sententiâ ad aliud tribunal appellari non potest. Hoc igitur sensu intelligendus est Bellarminus, nec non Baronius, & Spondanus, dum in historia Honorii admittunt Pontificem & Concilia in quæstione facti errare posse. Et de Bellarmino quidem satis id aperte colligitur ex verbis, quæ loco supra citato præmittit, ubi tradit sententias Pontificum interdum, *Versari in rebus particularibus quæ ad paucos pertinent, quales ferè sunt omnes controversiæ facti, ut an talis sit promovendus ad Episcopatum, an jure fuerit promotus, an videatur deponendus &c.* Harum enim quæstionum decisio ex informatione testimoniisque hominum præcipuè dependet, non ex Spiritus sancti assistentia, quæ tantum Pontifici definiendi, & universam Ecclesiam docenti, promittitur.

Ex dictis hæcenus dilucidè sequitur, Nunquam fieri, aut sperari posse, ut aliqua eadem propositio sive in materia juris, sive facti, semel ab Ecclesiâ aut Pontifice damnata, postea definiatur ut vera, vel contra, ut præclare deducit P. Bruno Neusser vir eximie doctus, in suo Prodromo Velitari p. 1. cap. 3.

QUÆ-

Arsde
kin

Theo-
logia

D. IV

28

QUÆSTIO QUARTA.

An possit error cadere in Ecclesia, aut Pontificis definitionem de sensu Scriptura Canonica, aut de doctrina alicujus libri Catholici.

Ico primò, De fide est Ecclesiam, aut Pontificem non posse errare, dum alicujus Scripturæ sensum definit, & universis fidelibus recipiendum proponit.

Probatur ex ipsa Scriptura, & ratione manifesta, quibus supra *Cap. 8.* contra Sectarios ostendimus Ecclesiam & Pontificem, esse judicem infallibilem controversiarum in materia fidei. Sed quæstio quæ oboritur de legitimo sensu Scripturæ sacræ, manifestè verificatur in materia fidei: verus enim Scripturarum sensus nititur Dei revelantis autoritate, estque primum totius fidei fundamentum. Ergo in eo declarando necessarium est sententiam Ecclesiæ aut Pontificis ab omni errore immunem esse. Aliàs nulla superesset via, quæ possint hæreses contra verum Scripturæ sensum exortæ ex comperta veritatis luce dissipari.

Et verò si prisca Patrum vestigia relegamus, hac autoritate nixi Pontifices & Concilia profligarunt Arium, Macedonium, Nestorium, Eutichetem, quos de vero Scripturæ sensu sibi præfidentes, per legitimam verbi Dei interpretationem summâ potestate declararam ab Ecclesia segregarunt. Nec aliò telo Patres Tridentini confixerunt hæreticos contra veram Christi in Eucharistia præsentiam sese effequentes, quàm interpositâ suâ autoritate, quæ declarat, illos contra Scripturæ sensum aberrare, qui Christi verba, Hoc est Corpus meum &c. *Ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas carnis & sanguinis Christi negatur, contra univèrsæ Ecclesiæ sensum detorquerent.* Si quis igitur hoc interpretandi magisterium infallibile Ecclesiæ denegeret, hic nondum convictos Lutheri errores, nondum prostratam Calvini hæresim fateatur necesse est. De quo ne quis fidelium possit dubitare, apertè declarat Tridentinum *Sess. 4.* Ecclesiæ esse, judicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum. Neque existimo hanc doctrinam ab aliis, quàm apertis Ecclesiæ hostibus in dubium posse revocari.

II. Dico secundò: Falli nequit iudicium Ecclesiæ aut Pontificis, autoritate summâ approbantis alicujus Libri doctrinam ut veram & Catholicam.

Probatur primò: Negari non potest quin Ecclesia & Pontifex sit infallibilis in aperiendo sensu Scripturæ sacræ, uti jam inter orthodoxos compertum esse demonstravi: ergo eâdem pollent facultate in approbanda alterius libri doctrinam ut Catholicâ, & absque erroris periculo recipienda. Eandem utrobique rationem militare sic ostendo. Sensus ille quem Canonicus Scriptor suis verbis expressit, potest ab alio Authore dissimili verborum ordine & apparatu consignari, sic ut nullum subsit nisi in idiomate, & verbis discrimen. Quid quæso cause est, cur sensum verum sub novo verborum apparatu latentem non possit Ecclesia deprehendere, si valeat eundem sub prioris scribendi forma dignoscere? Certè ad fidelium institutionem, & ad dimittendas controversias omninò facit, veritatem Fidei non tantum in facris Litteris sed etiam in quovis Libro, de quo lis oritur, sine errore designare.

Probatur Secundò; Si Pontifex, aut legitimum Ecclesiæ Concilium possit errare in approbanda alicujus Libri doctrinam, ut vera & Catholica, jam ferè omnes Ecclesiæ definitiones suum robur amittent. Doctrina enim in illis definita plerumque à particulari quapiam persona conscripta & concinnata fuit, ac postea Pontificis aut Concilii iudicio subiecta. Quod si in iudicando de istius Scriptoris sensu, Pontifex aut Ecclesia infallibilis non fuit, jam corrumpunt istæ definitiones ab universis Fidelibus pridem receptæ. Exemplo sint Canones illi duodecim, quos Ephesinos vocant, quibus anathema dicitur doctrinæ Nestorii; conscripti fuerunt Canones illi primum à Cyrillo in una ex synodis Epistolis, quos demum ut Catholicos Ephesina synodus approbavit, uti apertè patet *actiōne 4.* in initio Concilii Calcedonenis. Hæc autem approbatio nullius esset roboris, si non possit Synodus illa sine periculo erroris judicare de Catholico sensu scriptiois à Cyrillo confectæ. Non enim de solis verbis, ac vocibus iudicat Ecclesia, sed de sensu quem verba illa conficere debent.

III. Probatur tertio: Et argumentum desumo ex mente eorum qui hanc doctrinam præcipuè oppugnant. Fatentur illi libenter Pontificem infallibilem esse in approbandis S. Augustini libris, in ea præsertim parte quæ Pelagianos ac Semipelagianos confutavit. De probatissima horum librorum veritate vel minimum hæsitare summi piaculi loco habent: ipsum proinde S. Augustinum Patrem Patrum, Doctorem post Canonicos Scriptores primum depradicare non dubitant. Hominem tamen fuisse S. Augustinum, & in scribendis libris erròri obnoxium nemo est qui inficiabitur.

IV. Unde ergo istis S. Augustini Scriptis autoritas tanta accessit, ut ab omnibus veneratione summâ instar oraculi suscipi debeant? In promptu ratio est, quia scripta illa plures Pontifices aut Concilia approbaverunt: Illis exploratæ veritatis testimonium apposuit Concilium Constantinopolitanum II. Gelasius Pontifex in Synodo Romana, ac postea Cælestinus, Hormisdas, Joannes Papa, eadem contra Pelagii errores amplectenda esse declaravit. Certa igitur tibi est summa & inconeussa autoritas Pontificum, ac Conciliorum in approbanda S. Augustini doctrina vera ac Catholica; neque subit vereri ne hic vel ex quæstione facti, vel ex alia quapiam causa aliquod erroris periculum intervenerit. Quid igitur, dum de aliorum Authorum Scriptis sententiam Pontifices ferunt, lapsus illis aut errorem reformidas? Non tantum ad penetrandum S. Augustini sensum divinus Spiritus Ecclesiæ assistit, satis illi lucis est, ut ad alios ea sese diffundat; nec est cur lapsu temporis moderni Pontifices lucis hujus deliquium patiantur; Christus Jesus heri, & hodie, ipse & in sæcula.

QUÆSTIO QUINTA.

An possit Ecclesia aut Pontificis definitio esse erronea, de sensu Libri hæretico, cujus doctrinam condemnat?

Ico primò; Non licet inter Catholicos dubitari de Ecclesiæ, aut Pontificis autoritate infallibili in iudicando de alicujus Libri sensu hæretico.

Probatur hæc assertio, ex doctrina jam à nobis in superiori

superiori §. stabilita. Sine ullo erroris periculo potest Ecclesia, aut Pontifex approbare alicujus libri doctrinam ut veram, & Catholicam. Ergo eodem modo potest condemnare alicujus Libri doctrinam ut falsam, & hæreticam. Nulla hic dispar ratio, omnia utrinque eadem concurrunt.

II. Si in judicio de sensu libri Catholico, vel nulla est quæstio facti, vel ea definitioni infallibili minimè obstat, idem omninò statuendum erit de sententia, quæ sensus libri hæreticus declaratur. Si pro conservanda fidei veritate necessaria est in Pontifice Romano autoritas erroris expertis ad discernendam in libris S. Augustini Catholicam veritatem, non minus eadem opus erit ad designandam in aliquo Pseudo-Augustino doctrinæ falsitatem. Si denique ad officium spectat summi Pastoris, cui Christus oves suas pascendas commisit, salutaris doctrinæ pascua illis demonstrare, non minus ad ejusdem munus pertinebit, herbas nocentes, id est, doctrinam non sanam absque errore designare, ut fideles à libris, in quibus illa continetur, sui Pastoris curâ & autoritate arceantur.

Ad argumentum hoc à Pastoris officio desumptum, opponit *Simichius, in Galiato*, sufficere ut pastor sciat se salutare tantum herbas, non autem venenatas Ovis apponere, etsi interea ignoret in quo agro herba illæ creverint, aut quis fuerit agriculator: atque eodem modo laborandum non esse, etsi summus Ecclesiæ pastor nequeat scire aut definire, ex quo libro, vel auctore doctrina sana, aut noxia desumpta fuerit, modò provideat ut oves sanæ, non autem venenatæ doctrinæ pabulo nutriantur.

III. Displiceret non immeritò hæc responsio, nisi esset Scriptoris nostræ Patriæ, in qua cum venena non gignantur, minorem forte à pascuis venenatis noxam formidavit. Sed quia omnibus hæc scribimus, Quæro ergo, quid magnoperè profit Fidelium omnium Pastorem docere generatim, quid salubre sit, quid noxium, nisi fideles suos coëceat ab illis librorum pratis, & fontibus, in quibus noxia illa & venenata doctrina continetur? Quomodo autem arcebit, si non possit libros illos absque errore designare?

IV. Hoc si Pastor præstare non valeat, quomodo oves pleræque, quæ minus acutum vident, poterunt pestiferæ doctrinæ periculum evitare, dum ad vendendum noxios libros novitas invitat, author allicit, facundia demulcet, & cælestis doctrinæ Ambrosiâ se potari existimant, dum venenum hauriunt mortiferum? Nihil igitur hic juvat deducta illa à quadrupedum Pastore nonnihil clauda similitudo, qui compactum in stabulo gregem selectis herbis securè pascit, licet pratium ignoret unde demessum fuerat alimentum, Clauda, inquam, erit similitudo, nisi pariter doceatur, quo pacto grex Christi toto orbe diffusus, alicujus stabuli repagulis sic compingatur, ut nequeat libris noxiam doctrinam præsentibus liberar manus, aut oculos admove. Artem hanc meliori compendio docet Ecclesia, dum indubitata supremi Pastoris voce, & oraculo, ipsos potius libros pestiferæ doctrinæ feraces designat, ac designatos ad carceres illos condemnat, in quibus luci, & fidelium manibus perpetuò subducuntur.

V. Probatum invictè eadem veritas, ex perpetua consuetudine Pontificum & Conciliorum in ferenda

sententia de librorum sensu, aut doctrina perversa; & ex Fidelium consensu in amplectenda illa Pontificum sententia. Clariora ex plurimis exempla summatim refero. Libros Berengarii damnavit Nicolaus II. Severi libros reprobavit Agapetus Pontifex, cujus jussu Justinianus Imperator eos flammis aboleri mandavit. Innocentius primus in Epistola 26. ad Episcopos Africanos de Scriptis Pelagii sic refert: Librum sanè, qui ejus esse diceretur, nobis à Charitate vestra transmissum evolvimus, in quo multa blasphemia, nihil quod placeret, nihil quod non penitus displiceret, à quovis damnandum, atque calcandum. Hoc verò Rescriptum de sensu libri Pelagiani, unum est ex illis de quo ipse Augustinus non dubitat pronunciare, Româ rescripta venerunt, causa finita est. Divinum nempe aliquid & infallibile hujusmodi Pontificis sententiæ, præ cæteris omnibus, inesse agnovit.

VI. Neque fuisse satis doctrinæ damnatæ, abstractendo ab Auctore ejusque sensu, anathema dicere, uti voluerunt aliqui moderni, constat ex processu habito in prima Synodo Nicæna. Ubi cum Eusebius Nicod. & Theognis Nicænus condemnationi errorum qui Ari dicebantur subscriberent, detrectabant tamen ipsi Ario, ejusque doctrinæ anathema dicere. *Quod minime crederent eum qui erat accusatus, hominem ejus generis fuisse, qui eos errores doceret:* atque hoc unum satis fuit, ut Synodus illos pro hæreticis haberet, atque exilio multaret, uti memoriæ proditum est in Socratis hist. Eccles. lib. 1. cap. 10.

Palmare in hoc genere deducitur argumentum ex actis Concilii Calcedonenfis *actiōne 8.* Ubi Synodus universa Theodoretum, post abjuratam Nestorianam hæresim, absolvere recusavit, nisi disertè diceret, *Anathema Nestorio, & dogmatibus ejus.* Durum Theodoro non videbatur dogmata à Concilio damnata reprobare, modò Nestorium, cui plurimum studebat, eorum auctorem non agnosceret. At Patres ex adverso, quamdiu id apertis verbis fateri recusabat, consonâ voce inelamarunt; *Ille hæreticus est, Nestorianus est, hæreticum foras misce.* Sed ubi Theodoretus tandem absque ambage dixit, *Anathema Nestorio, & dogmatibus ejus:* Tum demum in Concilio Episcopi omnes pronunciarunt: *Theodoretus dignus est sede Ecclesiæ, Orthodoxum Ecclesiæ Pastorem recipiat.* Mutato tantum nomine, aliis in simili causa eandem sententiam quadrare, consideranti manifestum est.

VII. Non ignoravit hunc Ecclesiæ morem, & in eo Pontificis potestatem Doctor olim in Belgio celeberrimus Michael Bajus, cujus cum sententiæ variæ damnatæ essent à Pio V. & Gregorio XIII. in rigore ac proprio verborum sensu ab assertoribus intento; nullo quæsito à Facti quæstione præsidio, suam confessionem, ac damnatæ doctrinæ retractationem inter alia his verbis expressit. *„Fateor plurimas ex iisdem „sententiis in nonnullis libellis à me olim, & ante „emanatam sedis Apostolicæ super iis censuram, „conscriptis, & in lucem editis, contineri & defendi, „Etiã in eo sensu in quo reprobantur.* Denique *„declaro me in præsentiarum ab iis omnibus recedere, & damnationi à sede Apostolica factæ acquiescere, neque posthac ulla docere, afferere aut defendere velle.* Actum die 24. Maii 1580. quo tempore hæc etiam in Academicis Fastis conscripta fuere.

VIII. Quin

Ardekin

Theologia

VIII. Quin & ipse Jansenius nullam suis scriptis, contra Sedis Apostolicæ judicium, superesse defensionem apertè profiteretur in Proæmio ad tom. 2. cap. 29. *Quidquid, inquit, ab ista Petri Cathedra, ab isto Ecclesie universa Capite, moderatore, Pontifice præscriptum fuerit hoc teneo: quidquid improbatum improbo, damnatum damno, anathematizatum anathematizo.*

Hanc nisi suprema Pastori, majorum exemplo, auctoritatem erroris expertè concedimus, quid Calvinus, quid Lutheri Libros à Sede Apostolica proscriptos execramur? Hæresim, inquit, libri illi continent manifestam. At negabit aliquis id sibi perspicuum esse, non enim omnes eà pollent mentis acie, ut damnata dogmata in Lutheri libris illico deprehendant. Cur ergo liberum non erit dicere; doctrinam omnem à Leone X. & Tridentino damnatam execror, Lutheri verò libros ut innocuos amplector. En ad qualia demum pascua devenimus, nisi Pastoris vocem salutiferam omni ambage remotà sequamur.

Dico nunc ulterius secundò. Quæstio de alicujus libri doctrina hæretica, & in sensu authoris, vera est quæstio Juris, non Facti.

IX. Quid enim est inquirere, An doctrina libri v. gr. à Jansenio vel alio auctore conscripti sit hæretica, quam quærere, spectato Jure & Legibus humani sermonis, quem sensum conficiat contextus verborum qui in illo libro continetur? Hoc autem spectat ad legem quæ societas humana, verba aut scripta in certis circumstantiis usurpari & intelligi voluit, et si interea contingeret Scriptorem velle aliquem sensum verbis suis difformem. Sicut fit in valore quem Rex, aut Respublica monetæ constituit, qui debet publicè usurpari, et si is qui monetam profert cupiat illam aliter acceptari, vel etiam, quærere, An sensus ille, quem verba communi lege conficiunt, sit hæreticus? Quæ etiam est quæstio clara juris divini: resolvitur enim debet ex jure divino, quo inquiritur, an sensus illi repugnet eloquiis divinis, sive doctrinæ quem Deus pro revelata haberi voluit?

X. Sic jam subsumo: Atqui ea quæ constatur ex duabus quæstionibus juris, necessariò debet ad quæstionem Juris pertinere, Ergo quæstio illa, de alicujus libri doctrina hæretica, non Facti, sed Juris quæstionibus annumerari debet.

Ex quo patet talem hic de sensu libri hæretico subesse Juris quæstionem, qualis reperitur in aliis articulis, extra ullius authoris librum, à Pontifice aut Concilio legitimè damnatis. Quando enim ab iis propositio aliqua ut hæretica declaratur v. gr. hæc: *Mandata aliqua Dei sunt etiam justis impossibilia;* non aliud docent quam doctrinam illis verbis comprehensam hæresim continere: quid verò hoc aliud est, quam sensum illi sermone subjectum hæreticum esse, attentis Legibus quas homines communi institutione humano sermone statuerunt. Sensus enim ab auctore aliquo intentus, in arcano ejus pectore non occultatur, sed ille esse Scriptoris sensus intelligitur, quem verba quibus utitur in externo tribunali, & communi hominum Judicio conficere solent. Hæc igitur manifesta juris quæstio est, de hac Ecclesia, de hac Pontifice, uti de illa priore, sine errore pronunciat.

En quocumque te verteris, sive ad Facti sive ad Juris quæstionem nullus datur effugio locus, luci-

dior est hæc veritas quam ut latebras patiatur. Hinc ne quis in ea recipienda vacillaret, sapienti consilio, ex Regis Christianissimi, & Episcoporum Gallie desiderio, Alexander VII. decrevit, ut universus ordo Ecclesiasticus huic Professioni cum juramento subscriberet.

XI. Ego N. Constitutioni Apostolicæ Innocentii X. datæ die 31. Maji 1653. & Constitutioni Alexandri VII. datæ 16. Octobr. 1656. summorum Pontificum, me subicio, & quinque propositiones ex Cornelii Jansenii libro cui nomen Augustinus excerptus, & in sensu ab eodem auctore intento prout illas per dictas Constitutiones sedes Apostolicæ damnavit, sincero animo rejicio, ac damno, & ita juro: sic me Deus adjuvet & hæc Sancta Dei Evangelia.

QUÆSTIO VI.

An Pontifex sit infallibilis in materia Morum, Canonizatione Sanctorum &c.

Dico primò. Errare non potest Pontifex aliquid pro universa Ecclesia definiens circa Morum honestatem, vel inhonestatem; v. gr. contractum quempiam esse licitum. Ita Bellarm. de Pont. l. 4. cap. 5. aliqui Doctores Catholici.

Probat: Quia Pontifex non est obnoxius errori aliquid definit in materia Fidei ut jam supra ostendimus. Atqui doctrina morum non est diversa à materia fidei, nisi in eo quod illa morum non sit doctrina purè speculativa, sed insuper dirigatur ad praxim, & usum actionum humanarum, quarum ordinatio spectat etiam ad regimen Ecclesiæ, ac suprema Pastoris officium. Ergo debet hic esse non tantum Fidei, sed etiam Morum regula infallibilis. Confirmatur id ex praxi Ecclesiæ, quæ contra eos anathema pronunciat, qui non credunt articulis in materia morum definitis: uti patet in Tridentino Sess. 6. can. 31. *Si quis dixerit justificationem peccare, dum intuitu aterna mercedis bene operatur, anathema sit.*

II. Hinc etiam sequitur, quando ab Ecclesia aut Pontifice religiosus Ordo approbatur, de fide esse, ejus institutum non tantum esse conforme divinis præceptis, sed etiam viam præbere faciliorem ad perfectionem, quam in ordinario Christianæ vite statu reperitur, & ad Consilia Evangelica idonea media continere.

III. Dico secundò: Quoad præcepta quæ mores concernunt, quando Pontifex potestate summâ aliquid Ecclesiæ prohibet, certum est illud non esse ad salutem necessarium, aut multum utile; quando autem aliquid præcipit, certum est id esse honestum.

Probat prima pars: Quia ad officium suprema Pastoris pertinet, pabulum valdè utile, aut necessarium gregi non subtrahere, quod ne eveniat debet Christus suo Vicario in rebus prohibendis assistere, cui dixit, *Pasce oves meas.*

Secunda pars de rei præceptæ honestate declaratur: Quia qui præcipit aliquid tanquam honestum, hoc ipso docet illud honestum esse. Ergo quando Pontifex in materia Morum proponit aliquid sub præcepto acceptandum ab universa Ecclesia, docet & definit illud honestè fieri, quæ definitio, cum sit in negotio pertinente ad salutem, debet esse à falsitate immunis, ne tota Ecclesia in errorem inducatur.

Dico tertio: Dum Pontifices solemnè ritu aliquem referunt in Canonem Sanctorum sine erroris periculo definiunt, eum de facto frui cælesti gloria. Hæc doctrina

doctrina apud Theologos adeo communis est, ut non dubitent oppositam graviter censurare: quamvis *Simeonis* in suo Saule a §. 258. ad 299. contendat Pontifices non semper definire illum quem Sanctum declarant, de facto ad cœlestem gloriam pervenisse.

Probatum est contra nostra assertio: Quia quamvis vox *Sanctus* latè accepta significet hominem mortuum in gratia, etsi nondum ad cœlum pervenerit, ut patet in *Elia* nondum mortuo, qui *Sanctus* vocatur in Martyrologio Romano. Nihilominus in Bullis Pontificum strictius accipitur *Sanctus*, pro illo solo qui de facto cœlestem gloriam obtinuit.

IV. Patet hoc ex terminis quibus solent aliquem Sanctum declarare, ut in Bulla Leonis X. pro Canonizatione S. Francisci de Paula: *Decernimus & definimus S. Franciscum de Paula in cœlesti Hierusalem inter beatorum choros iam receptum, æternæ gloriæ donatum fuisse.* Et Pius II. definit, *Catharinam Senensem in cœlesti gloria fuisse receptam, & æternæ gloriæ coronâ donatam.* Et eodem modo sonant verba quibus in Sanctorum Canonem refertur. S. Antonius, S. Bernardus, S. Raymundus, S. Edmundus Cantuariensis, Sanctus Petrus de Alcantara, & complures alii.

V. Atqui nullâ veri specie sustineri potest, his actû de cœni gloriam, idem verò de aliis Sanctis non constare, etsi eorum in cœlo præfens gloria, in Bullis Pontificum iisdem omninò verbis non astruatur, cum forma verborum quâ unus declaratur, Sanctus, censetur cæteris esse communis qui eodem ritu in Sanctorum numerum referuntur. Quid enim cause est cur in his, & illis vocem *Sanctus* æquivocè accipiamus, aut gloriæ cœlestis possessionem indubitatam uni potius quam alteri contra communè fidelium sensum, astruamus? Quæro enim, An non omnes qui Sancti quacumque formâ declarantur, etiam ut patroni & intercessores à fidelibus invocandi proponantur? non negat Sinnichius. Est autem omninò incertum, teste *Bellarmino*, an animæ in Purgatorio detente pro nobis intercedant. Quo igitur pacto patrocinium exhibebunt, si ipsi cœlo extores, etiamnum pro suis delictis piaculari carcere detineantur? In eo sanè statu iustorum manes illic versantur, cui magis competit Fidelium suffragia exposcere, quàm se pro iisdem advocatos præstare. Si igitur pro certo habeas omnes solemni ritu Sanctorum factis adscriptos nostros apud Deum patronos infallibili autoritate declarari, eadem ratione cogaris sine dubitatione asserere, illos cœlesti gloriæ donatos esse.

VI. Ad hæc cum nulla sit in promptu idonea responsio, recurritur ad Joannem XXII. qui, cum existimaverit animas Sanctorum non visitas Deum ante extremum iudicii diem, & tres ipse solemni ritu in numerum Sanctorum retulerit, definire contra suam sententiam non potuit, Sanctos illos de facto ad Dei conspectum admissos fuisse.

Sed hic cavendum ne aberremus à recepto Juris axiomate, distinguenda esse tempora, ut conciliantur jura. Ut demus, Joannem XXII. aliquando de proroganda Sanctorum gloria ita sensisse, haud rectè inferes, illum eandem opinionem tenuisse aut docuisse eo tempore quo Sanctos illos ritu solemni colendos proposuit.

VII. Hoc enim fecit in primo septennio sui Pontificatus, cum autem novendecim annis Pontifex

fuerit, potuit postremis tantum annis opinionem illam animo agitalle: quod non obscurè colligitur ex Annalibus Baronii, qui de illa Joannis sententia tantum meminit ad annum decimum sextum quo in Pontificatu versatus fuit. Quinimò nihil repugnat, Pontificem simul eam sententiam privatâ opinionione tenuisse, simul contrariam definivisse; non enim voluit definire juxta suum sensum aut iudicium privatam sed more majorum, & prout rei veritas in mente divina exigebat.

VIII. Frustra quoque pro remoranda Sanctorum gloria, aliquid præfidii ex sanctissimo Doctore Augustino sperari potest, dum scilicet asserit multa corpora honorari in terris quorum anima torquentur in inferis. Si enim de pœnis inferorum S. Augustinum interpretari velimus, plus hinc conficietur, quam ipse Author oppositæ sententiæ inferri patiatur, qui non dubitat quemlibet ab Ecclesia in Sanctorum numerum relatum, in statu saltem gratiæ, & pœnæ æternæ securum versari. Itaque sanctus Doctor sententiam illam non profert de corporibus Sanctorum, sed viro- rum Principum, quorum anima quandoque dum in inferno torquentur, splendidis interea sepulchris eorum corpora in terris honorantur. Aut etiam de corporibus aliorum hominum intelligi potest, qui privato cultu per errorem à quibusdam pro Sanctis habentur, nunquam tamen ab Ecclesia Sanctorum numero adscripti fuerunt. Maneat ergo sine exceptione, omnibus solemni ritu in Sanctorum Canonem relatis, præfens & indubitata gloriæ possessio, nullâ facti, nullâ veri specie contra communem fidelium sensum protelanda.

Dico quartò; Quando Pontifex aut Ecclesia, solum declarat aliquem esse Beatum, non definit illum de facto in cœlesti gloria versari, quamvis tali Beato præfentem gloriæ statum negare, temerarium foret.

IX. Ratio est, quia declaratio illa, non est decretum ultimo decisivum beatitudinis obtentæ, cum novum examen institui solet antequam accedat definitio qua Beatus in Sanctorum numerum referatur, sed tantum est decretum permissivum, ut defunctus possit in Ecclesia vocari Beatus, & pingi cum radiis, cui aliquando accedit ut certo die, & loco, & à determinatis personis Officio, & Missâ coli possit. Ne autem hic cultus suos limites excedat, varia sunt constituta in decreto sacre Congregationis Rituum, habitæ coram Sanct. Domino Alexandro VII. anno 1660.

Hinc ex vi solius Beatificationis, non semper conceditur simul potestas faciendi de Beato Missam aut Officium, nisi id discretè exprimat. Et sic B. Aloylio Gonzaga prius concessum fuit nomen Beati, quàm Missa aut Officium, ut testatur Turrianus disputat. 17. dub. 3.

Illæ etiam personæ, quibus conceditur certo anni die de Beato recitare officium, non ideo possunt alio die celebrare de eodem Missam votivam, uti fit de Sanctis Canonizatis, ut habet idem Turrianus.

Quæres, Quis cultus sit licitus, aut prohibitus erga alium hominem cum opinione Sanctitatis defunctum, nondum tamen ab Ecclesia beatificatum?

Respondeo, licitum esse talem colere cultu privato, quando prudenter judicatur illum frui cœlesti gloriâ, ut docent Theologi communiter cum S. Antonio, & Sylvestro, in Summa verbo, *Canonizatio*. Il-

Ardekin

Theologia

217

licitum autem est illi deferre cultum publicum, sine Sedis Apostolicæ facultate, ut est publica lectio Officii Canonici, aut precum solemnium.

X. Quædam etiam speciatim prohibita sunt ab Urbano VIII. anno 1625. in honorem hominis nondum beatificati, ut appendere anathemata in loco publico, accendere candelas, aut lucernas ad ejus sepulchrum, pingere illum cum radiis, aut aureolis, miracula ejus imprimere nisi approbata ab Ecclesia, aut ejus Reliquias venerationi exponere. Licitum tamen est tales Reliquias privatim venerari. Anathemata autem v. g. in testimonium miraculi, jubet Pontifex, cum Ordinarii approbatione, in loco secreto, non autem in templo, servari.

QUÆSTIO VII.

Quæ sint alie Pontificis Romani prærogative.

I. Sunt alie actiones non paucae in Jure canonico expressæ, in solius Romani Pontificis potestate constitutæ, ex quibus tantum præcipuas referemus. Plures in fine hujus Tractatus.

Primò: Solus Pontifex potest per sententiam majoris Excommunicationis aliquem ab Ecclesiæ corpore segregare: & quem ipse anathemati subjicit, nemo alius potest isto vinculo, sine ejus facultate, liberare. Uti patet ex cap. *Inferior* dist. 21. Et cap. *Nuper*. de sent. excom.

Si quem Pontifex sciens & prudens salutat, hoc ipso censetur ab omni interdicti & anathematis vinculo solutus. Clement. *Si Summus*. de sent. excom.

Solus Pontifex potest plenarias peccatorum Indulgentias concedere. Ut consentiunt Doctores in C. *Cum ex eo*. de privileg.

Solus potest Pontifex novos Religiosorum Ordines approbare: uti patet in Concil. Later. sub Innoc. II. cap. *ult.* Quando verò Ordinem aliquem definitivè approbavit, de fide est institutum illud nihil habere fidei, aut morum honestati contrarium: nihilque illi deesse perfectionis necessariæ ad statum Religiosum ut est à Christo institutus, ut probatum est in quæstione superiori.

II. Solus Pontificis est authenticè interpretari quæ dubia sunt in Jure canonico, vel divino. Item declarare quænam pertineant ad Sacramentorum materiam, formam, ministrum &c. Uti habetur ex cap. *Majores*. De Baptismo, & quæst. 1. C. *Quoties*. &c.

III. Denique institutio Episcoporum, variorum Prælatorum, ac Beneficiorum, eorumque collatio soli Sedi Apostolicæ reservantur, quorum plurima recensentur in Extravagante Joannis XXII. Ex *debito Pastoralis*. De *Electio*.

Quæstiones singulares porro notandæ de Pontificibus Romanis.

Queritur primò; Quot Pontifices Romani post S. Petrum continuato ordine successerint, usque ad Innocentium XI. qui nunc Ecclesiam gubernat?

Respondeo, successisse ducentos quadraginta quatuor, calculo communiori: Et hi totidem sunt testes, ac publici præcones potestatis à Christo derivatæ, ac continuâ serie ad hodiernum Pontificem transmissæ, quorum seriem infra dabimus.

Queritur secundò; Quot ex his fuerint Martyres, aut Confessores?

Respondeo, Martyrio coronatos fuisse *triginta duos* pro Romanæ fidei defensione. Inter sanctos Confessores numerantur *triginta septem* absque ulla controversia, alii plures recensent. Et hi veritatem perpetuam Religionis Romanæ suo sanguine, doctrinâ, ac miraculis confirmarunt.

Queritur tertio; Quod fuerint Pontifices Romani ex Religiosis Ordinibus assumpti.

Respondeo, assumptos fuisse *quinquaginta duos*, ut numerat Azorius, alios invenio qui facile ad *septuaginta* extendunt, quorum primus fuit Dionysius Monachus, sive ut alii Eremita, quos recenset eâ fide quâ computantur ab Azorio *Instit. mor. pag. 2.* nihil repugnans si forte alii suorum calculum in aliquo magis accuratum iniverint.

IV. Ex ordine S. Benedicti creatos *ottodecim* Pontifices, tradit Trithemius in lib. de viris illustribus sui Ordinis Benedictini, quorum primus fedit Gregorius istius nominis primus, alii Pontifices hujus Ordinis universim usque ad numerum trigessimum extendunt.

V. Ex Ordine Canonicorum Regularium numerantur etiam *decem & octo* Pontifices Romani, incipiendo à Leone II. Benedicto II. Sergio I. &c. usque ad Innocentium III. Et de aliquibus est contentio cum Benedictinis, utrius Ordinis fuerint.

Ex Ordine Cluniacensium, *quatuor* ab Azorio referuntur Pontifices: Gregorius VII. Urbanus II. Paschalis II. Urbanus V.

Ex Ordine Cisterciensium creati *duo*: Eugenius III. & Benedictus XII.

Ex Familia S. Dominici *tres* assumpti: Innocentius V. anno 1276. postea Benedictus XI. & demum Pius V. anno 1266. nuper solemnè ritu Beatorum fastis adscriptus.

Ex Instituto S. Francisci *quatuor* ad minimum, ad Pontificatum evecti fuerunt: Nicolaus IV. anno 1288. Alexander V. an. 1409. Sixtus IV. anno 1471. & Sixtus V. anno 1585. ut habet satis recepta computatio, quibus alii plures adjungunt, qui habitum S. Francisci saltem in morte tulerunt. Prætermitto assumptos ex aliis institutis minus notis.

Tantum hic observo, Ecclesiam gubernatam fuisse per annos quadraginta quinque continuos per Pontifices ex solis Religiosis assumptos; Gregorium VII. Victorem III. Urbanum III. Paschalem II. & Gelasium II. rarè deinceps exemplo.

Queritur quartò; *Quinam* fuerint ex variis Nationibus Pontifices electi?

Respondeo, in Cathedra Petri sedisse Romæ Pontifices ex omni pæne natione quæ sub cælo est; ut vel inde videas solam Ecclesiam Romanam verè dici Catholicam, sive universalem.

VI. Ex natione *Gallica* creati fuerunt Pontifices ad minimum numero *quindecim*, inchoando à Sylvestro II. ut illos recenset Azorius *inst. mor. pag. 2. lib. 5. cap. 44.*

Ex *Germania* fuerunt *quatuor*: Gregorius V. ex Saxonia. Victor I. ex Suecia. Clemens II. etiam è Saxonia. Damasus II. ex Bavaria.

VII. Ex *Hispania* etiam *quatuor* assumpti: Damasus I. & Joannes XXII. Lusitani. Callistus III. & Alexander VI. Valentini, Aliqui etiam Melchiadem Pontificem Hispaniæ vindicant.

Ex *Anglia* electus est Adrianus IV.

Ex Belgio Flandrico unus electus est ad summum Pontificatum fastigium. Adrianus VI. Ultrajectinus.

Ex Gentibus remotioribus sufficit summam annotasse, ex *Græcia* ad Pontificatum delectos *quindecim*, initio ducto ab Anacleto. Ex *Syria* creati Pontifices *septem*, ab Evaristo inchoando usque ad Sergium I. Ex *Africa* numerantur *tres*, Victor I. Melchiodorus, & Gelasius I.

Ex *Sardinia*, duo, Hilarius, & Symmachus. Duos quoque Pontifices sibi vindicat *Sicilia*, Agathonem, & Leonem II. sed horum patriam alii in controversiam vocant. Reliqui ex *Italia* assumpti fuerunt qui circiter 187. numerantur.

Morem Ecclesie Romanæ osculandi pedes summorum Pontificum, insectantur nostri temporis hæretici, tanquam summum flagitium & idololatriæ proximum. Sed illorum in hoc impietatem ac factum redarguit è toto orbe Christiano omni ævo summorum Imperatorum, Regumque pia, ac prudens consuetudo, qui in Pontifice Romano non hominem intuentur, sed supremum in terris Christi Vicarium.

Ad omnimodam hujus Materie scientiam: Si quaestio aut discursus *singularis* moveatur, *Primo*, De Bicipiti Ecclesia sub SS. Petro & Paulo. *Secundo*, de Corona aurea super Mitram Romani Pontificis. *Tertio*, de Agno cereo Pontificia benedictione consecrato. *Quarto*, de Rosa Mediana à Pontifice Principibus domino missa. *Quinto*, de Gladio & Pileo à Pontifice Benedicto. Horum singula diffusè ac studio singulari tractantur à P. Theophilo Raynaudo in Tomo X. cui Titulus, *Pontificia*.

VIII. Nos ulterius in omni genere Pontificis Romani titulos & prærogativas. SS. Patribus & Doctoribus diffusè in hujus Tomi sine exhibemus.

ORDO SUCCESSIONIS PONTIFICUM ROMANORUM.

Item Scriptorum sex primis sæculis primitivæ Ecclesie. Item rerum in Ecclesia magis memorabilium postremis annis ferè ducentis.

Postremò, ne quid desit studio Lectori, præter prolixitatem inflituro nostro contrariam. Hic attemus seriem summorum Pontificum qui hæc tenent in Apostolica S. Petri Sede successerunt: Item Patrum ac Scriptorum primitivæ Ecclesie. Hic enim ordo tam Pontificum, quam Scriptorum, Novatores maxime convincit, & mitificè juvat nostram memoriam in accurata rerum, ac temporum noticia. Quia verò recordatio nostra ultra recentiora tempora sese difficiliter extendit, hoc loco addemus præcipuè ordinem temporum ac rerum gestarum per ducentos ferè postremos annos usque ad hæc tempora in quibus modo versamur.

Primo Sæculo.

Petrus Apostolus, Christi Successor. Postea Linus natione Tuscanus. Cletus Rom. Clemens I. etiam Rom.

Inter Scriptores primi sæculi post Apostolos, horuit præcipuè S. Dionysius Areopagita. S. Ignatius martyr. S. Polycarpus. Scripta quæ dicuntur D. Clementis, & Hermetis non habentur pro authenticis.

Secundo Sæculo.

Anacleto Græcus. Evanistus Græcus, Alexander I. Rom. Xistus Roman. Telesphorus Græcus. Higinus R.P. *Arsdekin*. Tom. I.

Græcus. Pius I. Aquil. Anicetus Syrus. Soter Fundanus. Eleutherius Nicopolitanus.

Scriptores præcipui, S. Justinus martyr. S. Theophilus. S. Irenæus. Tertullianus. Hegefippus. Pantænus Alexandrinus.

Tertio Sæculo.

Victor, Afric. Zepherinus Rom. Calixtus Rom. Urbanus I. Rom. Anterus Græcus. Fabianus Rom. Cornelius Rom. Lucius... Stephanus Rom. Felix I. Eutichianus Tuscanus. Cajus Dalmata.

Scriptores præcipui, Origenes. Ammonitus. Julius Africanus. Minutius Felix. S. Cyprianus. S. Hippolytus. S. Cornelius Pontifex, S. Gregorius Thaumaturgus. S. Victorinus. Scripta Laëtantii, Methodii, Arnobii habentur in quibusdam suspecta.

Quarto Sæculo.

Marcellus Rom. Marcellus alter. Eusebius Græcus. Melchiodorus Afric. Sylvester Rom. Julius I. Rom. Liberius... Felix II... Damascus Hispanus.

Scriptores præcipui, S. Athanasius. S. Hilarius. Pictavi. S. Ephrem. S. Optatus. S. Basilii. S. Gregorius Nazianzen. S. Gregorius Nyssenus. S. Theophilactus. S. Cyrillus Hierosol. S. Epiphanius. S. Hieronymus. Scripta Ruffini, Palladii, Eusebii Cæsariensis habentur in quibusdam suspecta.

Quinto Sæculo.

Syricus Rom. Anastasius I. Rom. Innocentius I. Alban. Zozinus Græcus. Bonifacius I. Rom. Celestinus I. Campan. Xistus III. Leo I. Tuscanus. Hilarius Sardinus. Simplicius Tiburtinus.

Scriptores præcipui, S. Augustinus Hippon. Episc. S. Cyrillus Alexandrinus. Orosius. Severus Sulpitius. S. Isidorus Pelusiota. S. Leo Maximus. S. Eucherius. S. Sidonius. S. Hilarius Arelat. S. Vincentius Lirin. S. Chryfologus. S. Maximus. S. Patricius. Salvianus, & Genadius. Scripta Cassiani, & Faustii Rhegenensis sunt in aliquibus suspecta.

Sexto & 7. Sæculo.

Felix III... Gelasius Afer. Anastasius II. Rom. Symmachus Græcus. Hormisdas Trufion. Joannes I. Tuscanus. Felix III. Savius. Bonifacius II. Rom. Joannes II. Agapitus I. Sylvester Campan. Viglius... Pelagius I. Joan. III. Benedictus I... Pelagius II. Rom. Gregorius Magn. Rom. Sabinian. Tuscanus. Bonifacius III... Bonifacius IV... Deodatus... Bonifacius V. Camp. Honorius I. Camp. Severinus I. Rom. Joannes IV. Dalmata. Theodorus Græcus. Martinus I. Tuder. Eugenius I. Rom. Vitalinus Camp. Adeodatus Rom. Domnus Rom. Agatho Siculus.

Scriptores præcipui Sæculi sexti. S. Fulgentius S. Anastasius Sinaita. S. Victor Capuanus. Primasius, Climacus, Cassiodorus. Hefichius. S. Gregorius Turonensis. Fortunatus. S. Gregorius Magnus Pontifex.

NOTA.

Sectarios modernos docere, sub hoc Pontifice Gregorio defecisse Ecclesiam Romanam à vera Christi doctrina. Hinc in controversiis fidei admittere debent auctoritatem & testimonium anteriorum Scriptorum, cum illi potuerint, etiam ex Sectariorum confessione, testari de vera & incorrupta primæ Ecclesie doctrina: id est, illos qui sex primis sæculis præcipue floruerunt ordine temporis hæc tenentur annotavimus.

Octavo saeculo.

Pontifex primus 8. saeculi, Leo II. Siculus. Benedictus II. Joannes V. Syrus. Conon Trax. Sergius I. Antiochenus. Joannes VI. Graecus. Joannes VII. Graecus. Sifinnius Syrus. Constantinus I. Syrus. Gregorius II. Rom. Gregorius III. Syrus. Zacharias Graecus. Stephanus II. Rom. Paulus I. Rom. Constantinus II. Constantinus III. Siculus. Adrianus I. Romanus.

Nono Saeculo.

Leo III. Romanus. Stephanus IV. Pafcalis Rom. Eugenius II. Rom. Valentinus Rom. Gregorius IV. Rom. Sergius II. Leo IV. Benedictus III. Rom. Nicolaus I. Rom. Adrianus II. Rom. Joannes VIII. Martinus II. Gallus.

Decimo Saeculo.

Adrianus III. Rom. Stephanus V. Rom. Formosus Portuenfis. Bonifacius VI. Tufcus. Stephanus VI. Romanus. Theodorus II. Romanus. Joannes IX. Romanus. Benedictus IV. Romanus. Leo V. Christophorus. Sergius III. Anastasius III. Lando Romanus. Joannes X. Romanus. Leo V. Stephanus VII. Stephanus VIII. Germanus. Martinus III. Agapetus I. Joannes XII. Leo VIII. Joannes XIII. Benedictus V. Rom. Dominus II. Rom. Bonifacius VII. Benedictus VI. Rom. Joannes XIV. Joannes XV. Joannes XVI. Gregorius V. Joannes XVII. Sylvester II.

Undecimo Saeculo.

Joannes XVIII. Joannes XIX. Sergius IV. Rom. Benedictus VII. Trullus. Joannes XX. Benedictus VIII. Sylvester III. Gregorius VI. Clemens II. Damasus II. Bavarus. Leo IX. Germanus. Victor II. Stephanus IX. Lotharingus. Benedictus IX. Campan. Nicolaus II. Sabaudus. Alexander II. Mediol. Gregorius VII. Hetrufcus. Victor III. Urbanus II. Pafcalis II.

Duodecimo Saeculo.

Gelasius II. nat. Cajetanus. Callixtus II. Burgundus. Honorius III. Immol. Innocentius II. Celestinus II. Tufcus. Lucius II. Bonon. Eugenius III. Pifanus. Anastasius IV. Rom. Adrianus IV. Anglus. Alexand. III. Senonensis. Lucius III. Tufcus. Urbanus III. Mediol. Gregorius VIII. Beneventanus. Clemens III. Rom. Celestinus III. Innocentius III.

Decimo-tertio Saeculo.

Honorius III. Rom. Gregorius IX. Celestinus IV. Mediol. Innocentius III. Genuensis. Alexander IV. Campanus. Urbanus IV. Gallus. Clemens IV. Narbon. Gregorius X. Placent. Innocentius V. Burgundus. Adrianus V. Genuensis. Joannes XXI. Hispanus. Nicolaus III. Rom. Martinus IV. Gallus. Honorius III. Nicolaus IV. Longobardus. Celestinus V. Bonifacius VIII. Benedictus XI. Italus. Clemens V. Gallus Burdegalensis.

Decimo-quarto Saeculo.

Joannes XXII. Benedictus XII. Clemens VI. Lemov. Innocentius VI. Urbanus V. Gregorius XI. Lemoviensis. Urbanus VI. Bonifacius IX. Innocentius VII. Sulmonensis.

Decimo-quinto Saeculo.

Gregorius XII. Alexander V. Joannes XXIII. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus V. Celestinus VI. Hispanus. Pius II. Senensis. Paulus II. Venetus. Sixtus IV. Innocentius VIII. Genuensis. Alexander VI. Valentinus.

Decimo-sexto Saeculo.

Hic usque ad finem, addemus ad singulos Pontifices annotationem, & ordinem rerum praecipuarum eorum tempore occurrentium.

Pius III. Italus, patria Senensis, ex familia Piccolomini, cui respondet illud in Prophetia S. Malachiae, *de parvo Homine*. Sedit in Pontificatu completo Christi anno 1500. post Petrum ordine successionis XXI. Vix saeculum 16. in throno Pontificio inchoavit cum vitam hanc mortalem in eodem absolvit, 26. tantum diebus superstes, relicto successoribus ne hoc culmen ambirent, brevis aevi documentum.

Julius Savonensis, dictus bellator, à bello quod junctus Imperatori & Regi Galliae contra Venetos gessit; & Venetis postea junctus contra ipsum Imperatorem. Sedem Petri tenuit annis 9. mensibus 3. diebus 21. Ejus tempore Imperator fuit Maximilianus I. In Hispania rexit Ferdinandus V. In Gallia Ludovicus XII. In Anglia Henricus VII. Catholicus.

Leo X. Florentinus de familia Medicea, Pontifex creatus anno 1514. dum tantum esset 30. circiter annorum. Sedit annis septem mensibus 10. Hujus tempore coepit Martinus Lutherus insurgere contra Indulgentias & Ecclesiam Romanam anno 1517. cujus libros jussit Leo Romae comburi. Ob Lutherum libro edito impugnatum dedit Henrico VIII. postea apostata, titulum Defensoris Fidei. Sub illo absolutum Conc. generale Lateranense quantum anno 1517. Dicitur obuisse ex vehementi gaudio de Gallorum expulsiōe ex Ducatu Mediolanensi.

Adrianus VI. Belga Trajectensis, patre naupego, ut tradit Bibliotheca Belgica, Lovanii Doctor, Professor, Decanus. Cardinalem unicum creavit nomine Guilielmum Belgam Campiniensem. Divorum albo inseripit Bennonem Episc. in Germania, & Antoninum Florentinum in Italia. Sedit tantum anno uno, mensibus 8. diebus 7. Circa hoc tempus Carolus V. electus Imperator: vixitque Erasmus Roterodamus, & Carolstadius anno 1522. De Adriano Malachias, *Leo Florentinus*: fuit Florentii filius, & ejus insignia Leo.

Clemens VII. Florentinus, ex domo Medicea. Sedit annis ferè undecim, vel ut alii, annis 9. 10. mensibus, &c. Contra emergentes Hæreses hoc tempore nata est Societas Jesu, & ejus institutum primò approbatum à Paulo III. anno 1540. Datum quoque est initium Concilio Tridentino anno 1545. quod sæpius interruptum demum anno 1563. feliciter absolutum est.

Paulus III. Farnesius Romanus. Sedit annos 15. dies 28. Illo sedente Hæreticis accedit Bucerus, Osiander, Islebius &c. Contra emergentes Hæreses hoc tempore nata est Societas Jesu, & ejus institutum primò approbatum à Paulo III. anno 1540. Datum quoque est initium Concilio Tridentino anno 1545. quod sæpius interruptum demum anno 1563. feliciter absolutum est.

Julius III. Aretinus. Sedit 5. circiter annis. Hujus temporis decursu prodiit Joannes Calvinus: habitata Passaviensis transactio, Comitata Augustana, aliique conventus. De eo dictum S. Malachiae, *de corona Montana*: fuit ante Pontificatum vocatus Joannes Maria de Monte.

Marcellus II. Politianus. Vixit in Pontificatu tantum diebus viginti duobus, & à morte illius totidem diebus vacavit: vit tantæ integritatis, ut confanguineis

languineis suis Curia Apostolica ingressum interdixerit.

Paulus IV. Neopolitanus, Episcopus Theatinus, & Ordinis Theatinorum author & alumnus fuit. Sedit annos 4. menses 7. dies 27. Carolus V. se abdicat Imperio 25. Jan. anno 1558. Succedit illi in imperio Ferdinandus Caroli frater; in regnis Philippus II. ejusdem filius. Incipit post Henricum VIII. (mortua Reg. Maria) Angliam regere & pervertere Elizabetha Regina. Sub hoc Pontifice in Belgio Antistitum Cathedralium ad quatuordecim extensa fuerunt.

Pius IV. Mediolanensis. Sedit annos 5. & menses tres. Sub eo Concilium Tridentinum, ad annos 18. protrahum, tandem finem & confirmationem accepit. Imperium adiit Maximilianus II.

Pius V. Italus propè Alexandriam, Ordinis Prædicatorum. Sedit 6. annos, menses 4. Ejus tempore habita Comitissa Augustana, & Spirensis, & victoria Joannis Austriaci contra Turcas 7. Octob. anno 1571. Statuit in fine Missæ, legi debere Evangelium S. Joannis. Beatus post mortem dictus à Clemente X. anno 1672.

Gregorius XIII. Bononiensis. Sedit circiter 12. annis. Rudolphus in Imperio succedit Maximiliano: promulgatur à Gregorio nova reformatio Calendarii juxta veterem Nicæna Synodi rationem, anno 1582. ablati è mense Octobri decem diebus, & pro æquinoctio verno deinceps assignato die 21. Martii; & Epactis ad designandum Lunæ mutationes in locum Aurei numeri substitutis.

Sixtus V. Italus Minorita ex Marchia Anconitana, patre villico, alii subulco, sed magnis dotibus præditus: Diem *Mercurii* mirè fastum habuit, quo in lucem editus, ad Religionem admissus, Generalis electus, Episcopus consecratus, purpurâ donatus, & tandem ad Pontificatum evectus fuit. B. Didacus Minoritam in Canonem Sanctorum redegit. Et uti Pius V. S. Thomam, ita Sixtus V. S. Bonaventuram Ecclesiæ Doctoribus annumeravit. Sedit annis 5. mensibus 4. diebus 12. Hujus tempore à Duce Parmensi Antverpia hæreticis erepta: sed infeliciter classis Hispana Angliam invadens à Draco profligata.

Urbanus VIII. Romanus, post dies 2. ante coronationem obiit anno 1590.

Gregor. XIV. Mediolanensis post menses 10. Innocentius IX. Bononiensis post menses 2. à folio Pontificio ad alteram vitam migrarunt. Atque ita 3. legitimi Pontifices intra unius anni curriculum vitam & Pontificatum absolverunt. Quam verè inanes spes mortalium! & hoc nondum credunt. Hoc tempore Breda Regi Catholico stratagemate erepta est.

Clemens VIII. Florentinus. Sedit 12. annis, alii scribunt 13. Anno sæculari 1600. Jubilæum solemnissimum celebravit. Sanctis annumeravit Raymundum & Hyacinthum, utrumque ex ordine Prædicatorum. Illo se-

dente bello Turcico in Hungaria urbes variæ Christianis ereptæ. Motus ab Hagonotis in Gallia. Ostenda post trienni obsidionem Batavis eripitur anno 1606. Philippus III. Rex Hispaniæ.

Leo XI. Florentinus Medicæus. Ad folium Pontificium vix ascendit, cum descendit ad sepulchrum post dies 27.

Paulus V. Romanus. Sedit 16. annis, minus mense & medio. Sanctis addidit Franciscam Romanam, & Carolum Boromeum. Composuit Controversiam celebrem de Gratia inter Patres Societatis & Dominicanos. Instituit Communionem generalem in templis Societatis. Illius tempore cæpi motus Bohemici. In Belgio induciæ factæ anno 1608. Bellum inter Danos & Suecos. Moritur Rudolphus III. Imperator anno 1612. Succedit illi Matthias Rex Hungariæ & Bohemiæ. Moritur Matthias anno 1619. Coronatur Francofurti Imperator Ferdinandus II. Jubilæus Romæ indictus anno 1620. Philippus III. Rex Hisp. moritur: cui succedit Philippus IV. anno 1621.

Gregorius XV. Bononiensis. Creatus Pontifex anno 1622. Moritur 8. Junii biennio nondum expleto. Sanctorum fastis adscribitur S. Ignatius Loyola, Xaverius, Isidorus, Teresa, Phil. Neri.

Urbanus VIII. Florentinus dictus Maphæus Barberinus. Viginti & unum annum & mensem unum in Pontificatu explevit, obiit anno 1644. Anno infrequenti in Anglia plexus capite Archiep. Cantuariensis, & Pro-Rex Hiberniæ, & postea Rex ipse Carolus Primus anno 1649. Andream Corsinum Carmelitam Sanctis adscripsit. Post S. Petrum III. tantum Pontifices Urbano diutius federunt.

Innocentius X. Romanus, decem annis sedens numerum sui nominis explevit, electus Pontifex anno 1644. die 15. Sept. Editâ Constitutione anno 1655. Jansenii doctrinam damnavit, & iterum illius successor.

Alexander VII. Senensis, anno 1655. evectus ad Sedem Apost. eam tenuit 12. circiter annis. Franciscum Salesum Sanctis adscripsit.

Clemens IX. Pistoriensis dictus Rospigliosius, Pontificatum adiit mense Junio anno 1667. in quo triennium non explevit. Sub illo Candia à Turcis capta est.

Clemens X. Romanus; antea Cardinalis Altieri, octogenario major creatus est Pontifex 29. Aprilis anno 1670. Sanctorum fastis adscripsit Bertrandum, Cæteranum, Benitium, Rosam, Franc. Borgiam; ac postremò Pium V. Beatum declaravit. Obit an. 1676.

Innocentius XI. Mediolanensis, antea Cardinalis nomine Odeschalcus, creatus est Pontifex anno 1676. qui pergit Ecclesiam feliciter gubernare. Hæc postremorum Pontificum tempora, & res præcipuæ in illis gestæ faciliè adhuc recenti hominum memoriâ retinentur.

SPECIMEN PROPHETIÆ
S. MALACHIÆ
ARCHIEPISCOPI ARMAGANI
DE SUCCESSIONE FUTURA
SINGVLORVM PONTIFICVM AD FINEM MVNDI.

Fuit hic S. Malachias Archiepiscopus Armaganus & Primas Hiberniæ, discipulus S. Bernardi, cujus hic vitam conscripsit. Inter alia admiranda extat apud authores probatos vulgata S. Malachiæ Prophetia, quâ exprimitur unico Lemmate sive sententiâ congruente de singulis Pontificibus successuris, à tempore S. Malachiæ ulque ad extremum mundi iudicium. Quoniam verò, præter institutum nostrum, prolixum foret hic omnes ab initio adducere, tantum de postremi ferè sæculi Pontificibus usque ad finem specimen aliquod exhibemus. Tota autem series hujus Prophetiæ, præter alios, reperitur apud Arnoldum Wion lib. 2. Ligni vitæ cap. 40. pag. 307. Vixit S. Malachias anno 1158. adeoque centum & amplius annis ante institutum ordinem Minoritarum: adverte tamen in sequenti Sixto IV. sub initium ferè Sæculi 16. à quo hic inchoamus, quàm proprium de illo Lemma appofuerit, quia assumptus est ex ordine Minoritarum, & piscatoris filius fuit, paulò ante initium sæculi decimi sexti.

Piscator Minorita. SIXTUS IV. *Piscatoris filius & Minorita Franciscanus.*

Præcurfor Sicilia. INNOCENTIUS VIII. *Qui vocabatur Joannes Baptista, & vixit in curia Alphonsi Regis Sicilia.*

Bos Albanus in portu. ALEXANDER VI. *Episcopus Cardinalis Albanus & Portuensis, cujus insignia Bos.*

De parvo homine. PIUS III. *Senensis familia Piccolominea, quod parvum hominem importat.*

Fructus Jovis juvabit. JULIUS II. *Ligur, ejus insignia quercus Jovis Arbor.*

De craticula Politiana. LEQ. X. *Filius Laurentii Medices, & scholaris Angeli Politiani.*

Leo Florentius. ADRIANUS VI. *Florentis filius, ejus insignia Leo.*

Flos Pilei ægri. CLEMENS VII. *Florentinus de Domo Medicea, eius insignia Pila & Lilia.*

Hiacinthus medicorum. PAULUS III. *Farnesius, qui Lilia pro insignibus gestat, Cardinalis fuit SS. Cosmi & Damiani Medicorum.*

De corona montana. JULIUS III. *Antea vocatus Joannes Maria de Monte.*

Fruentum floccidum. MARCELLUS II. *Cujus insignia cervus & frumentum, ideo floccidum quod paucis tempore vixit in Papatu.*

De fide Petri. PAULUS IV. *Antea vocatus Petrus Caraffa.*

Esculapii Pharmacum. PIUS IV. *Antea dictus Joannes Angelus Medices.*

Angelus nemorosus. PIUS V. *Michael vocatus in oppido Boschi.*

Medium corpus pilarum. GREGORIUS XIII. *Cujus insignia medius draco, Cardinalis creatus à Pio IV. qui pila in armis gestabat.*

Axis in medietate signi. SIXTUS V. *Qui axem in medio Leonis in armis gestat.*

De rore cæli. URBANUS VII. *Qui fuit Archiepiscopus Rossanensis in Calabria ubi manna colligitur.*

De antiquitate orbis. GREGORIUS XIV. *Utroque Parente antiquissima Familia, ipse antiquitatum urbis restaurator.*

Pia civitas in bello. INNOCENTIUS IX. *Nemo huc usque explicavit.*

Crux Romulea. CLEMENS VIII. *Cujus insigne Trabs argentea tribus segmentis interstincta ad modum crucis Pontificis Romani.*

Undosus vir. LEO XI. *Paralyti obnoxius.*

Gens perverfa. PAULUS V. *Nemo explicavit.*

In tribulatione pacis. GREGORIUS XV. *Sub quo Imperium maxime turbatum nunquam huc usque restitavit.*

Lilium & Rosa. URBANUS VIII. *Florentinus, cui urbi Lilium pro insigni, ipsi vero tres Rosæ amicissima Artes. Caterum respici ab Octavo videtur Urbanus IV. Cujus insignia Lilium & Rosa.*

Jucunditas Crucis. INNOCENTIUS X. *Cujus insignia Columba suavem pacis Olivâ gestans electus Festo S. Crucis.*

Montium custos. ALEXANDER VII. *Cujus insignia montes quibus sidus cæleste velut oculus vigili & custos, supereminet.*

Sidus olorum. CLEMENS IX. *Dicitur in cubiculi ipsius fornice pictus Olor cum Cruce in pedore.*

De flumine magno. CLEMENS X. *Explicatum non reperit.*

Bellua infatigabilis. INNOCENTIUS XI.

PONTIFICVM QVI SEQVENTVR SYMBOla EIVSDEM
S. MALACHIE.

Pœnitentia gloriosa.
Rastrum in porta.
Flores circumdat.
De bona Religione.
Miles in bello.
Columna Excelsa.
Animal rurale.
Rosa Umbria.
Urfus velox.
Fides intrepida.

Peregrinus Apostolicus.
Aquila rapax.
Canis & Coluber.
Vir Religiosus.
De balucis Æthiopia.
Cruce de cruce.
Lumen in Cælo.
Ignis ardens.
Religio depopulata.
Fides intrepida.

Pastor Angelicus.
Pastor & Nauta.
Flos Florum.
De medietate Luna.
De labore Solis.
Gloria Olivæ.

In persecutione extrema S. R. E. Sedebit Petrus Romanus qui pascet oves in multis tribulationibus, quibus transactis Civitas septecollis diruetur, & Judex tremendus judicabit populum suum. Finis.

Quæ ad Pontifices pro explicatione sunt adjecta, non sunt ipsius S. Malachie, Sed R. P. F. Alphonsi Giaconis Ordinis Prædicatorum hujus Prophetiæ interpretis, usque ad GREGORIUM XIV. Cætera ex Wion.

QUESTIONES RELIQUÆ

De Conciliis Generalibus, ac Particularibus, cum
varia eorum notitia.

§. I.

Spektantia ad convocacionem, normam, ac potestatem Concilii generalis.

Cum de Conciliis, eorumque potestate pleraque Theologo necessaria hæcenus tradiderimus, operæ pretium erit alia hic adjungere, quæ ad uberiorem eorum notitiam non tantum in Controversiis fidei, sed etiam in Theologicis, ac Canonicis resolutionibus ulum frequentissimum habere solent. Suppositis ergo assertionibus quas hæcenus stabilivimus.

Dico ulterius primò; Ad Concilium generale legitimum requiritur imprimis, ut à Romano Pontifice, vel eum ejus assensu convocetur, aut saltem ab ipso ejus convocatio rata habeatur.

Quia si Christus in terra conspicuus suam Ecclesiam per se gubernaret, haud dubiè ad illum spectaret Concilia generalia convocare. Ergo Christo in cælum recepto munus illud ad legitimum illum in terris Vicarium pertinere debet, non verò ad Imperatores, aut magistratus sæculares, uti contendunt hæretici. Unde factum ut Concilia ab his absque Pontificis consensu coacta, hæcenus in Ecclesia pro illegitimis habita fuerint, nisi postea subsecuta sit Pontificis approbatio.

Secundò requiritur, ut per se, vel suos Legatos Pontifex Concilio præsideat, vel accedente ejus approbatione hic defectus postea suppleatur, uti in Synodo generali 2. & 5. factum constat.

Tertiò, necesse est ut convocentur ex orbe Christiano quantum fieri potest omnes Episcopi, sic ut nullus ex Episcopis, qui diocesim habet, positivè excludatur, nisi per excommunicationem ab Ecclesia segregatus fuerit. Sufficit autem absolute ad integritatem Concilii, ut saltem ex potioribus orbis Christiani partibus Episcopi aliqui adveniant, qui possunt ex Pontificis assensu cæterorum vices, & vota supplere; uti docet Suar. hic disp. 11. Sect. 2. n. 7.

Obtinuit etiam consuetudo, ut advocentur Cardinales, Generales Ordinum, ac nonnulli Abbates, qui omnes cum Episcopis exercent munus Judicis, & suffragium habent decisivum, ideoque cum illis signant, *Definiens subscripsi*. Alii verò Theologi qui advocantur ut consultores, tantum signant, *Consentiens subscripsi*. Adfunt etiam plerumque Imperatores, Reges, auc

eorum Legati, tantum ut testes, & Concilii defensores: his positus.

Dico Secundò, ab omni erroris periculo immunes sunt definitiones Concilii generalis absente etiam Pontifice conceptæ, si postea à Pontifice approbatæ fuerint. Quæ doctrina ad Concilia etiam particularia extenditur, & inter Catholicos pro certa habetur.

Probatur primò, Quia approbatio Pontificia, de rebus à Concilio eo absente decisæ, æquivalere Pontificiæ definitioni. Atqui hæcenus ostendimus Pontificias definitiones nulli errori obnoxias esse. Certa igitur est sequela.

Probatur 2. Quia Concilium generale cum Pontifice sic approbante definens repræsentat totam Ecclesiam; hæc autem, dum Dei nomine loquitur, & aliquid definit, errare non potest. Idque confirmatur ex eo quod Concilii Nicæni I. decretum à S. Cyrillo *lib. 1. de Trinit.* vocetur Sanctissimum & divinum oraculum: & S. Gregorius *cap. 1. Epist. 24.* Dicit se quatuor Concilia generalia, quæ ipsum præcesserunt, suscipere ac venerari sicut quatuor Dei Evangelia.

Dico tertiò, Concilium generale in suis definitionibus errare non potest, si neque Patres Concilii Legatis Pontificis repugnent, neque ipsi Legati contradicant mandato & instructioni quam à Pontifice privatim acceperunt.

Nonnulli sunt Doctores Catholici qui hanc assertionem pro certa non admittunt, nisi Pontifex per se rem prius definiat. Bellarminus tamen *libro 2. de Concil.* dicit assertionem nostram videri certam: & Suar. hic *disp. 5. Sect. 7. n. 10.* certam censet, & inter Authores communem. Ratio est, quia hic concurrunt totum quod requiritur ad Ecclesiam Dei nomine definientem; nempe universalis Concilii definitio, simul cum instructione, assensu & mandato Pontificis ut res summâ potestate decernatur, quæ videtur positivè Pontificis approbationi æquivalere. Ergo nihil hic desideratur, quo minus Deus per totam Ecclesiam hoc modo legitime congregatam & consentientem loqui censeatur. Dico, *per totam Ecclesiam*, quia definitio Concilii particularis, cum tali Legatorum instructione, non debet necessariò censeri ab omni erroris periculo immunis, cum Concilium particulare universam Ecclesiam non repræsentet.

Dico quartò, Concilium generale congregatum absque autoritate Pontificis indubitati, potest in errore prolabi. Certa est ex prædictis hæc conclusio.

Et pro-

Arde
kin

Theo
logia

P. IV
25